

Profiel en eindtermen voor de Eclectisch GezondheidsBegeleider

Beroepsprofiel

1. Definitie Eclectisch GezondheidsBegeleider

De eclectisch gezondheidbegeleider (EGB) is een (para)medisch deskundige die anderen beroepsmatig begeleidt in het maken van keuzes op gebied van behoud, bevordering en versterking van de eigen gezondheid.

- De EGB onderscheidt zich van andere (para)medische deskundigen doordat de EGB geen diagnose stelt noch behandeling uitvoert van ziekte of lichamelijke en geestelijk beperkingen. Dit laat de EGB over aan de daartoe opgeleide specialisten. De EGB begeleidt daarentegen het individu (of een groep) in gedragsverandering en het maken van effectieve keuzes met betrekking tot individueel welzijn en algehele gezondheid.
- De EGB fungeert als verbindingsfactor tussen behandeling door diverse (para)medische deskundigen, de persoon in kwestie en de omgeving waarin de cliënt leeft en werkt. Hierdoor kan er een efficiëntere behandeling van ziekte en disfunctionaliteit plaatsvinden.
- Voor de werkzaamheden van de EGB dient de eigen verantwoordelijkheid en autonome keuze van de cliënt als uitgangspunt. De EGB zal nimmer die keuze of verantwoording overnemen, maar deze juist bij de cliënt zelf stimuleren en versterken.
- De EGB werkt zowel vanuit curatief als preventief oogpunt. In beide situaties is het doel de kwaliteit van leven te bevorderen door verhoging van fysiek, mentaal en spiritueel welzijn.

2. Gezondheid

De EGB verstaat onder gezondheid: "De biologische-, psychische-, sociale-, somatische- én spirituele eenheid van een individu of deel daarvan, dat door de persoon zelf (nog) als goed functionerend én van voldoende kwaliteit wordt ervaren; ondanks eventuele aanwezigheid van ziekte(n), gebrek(en) of stoornis(sen)."

3. Gezondheidsbegeleiding

Gezondheidsbegeleiding kan worden omschreven als: het strategisch en tactisch aanwenden van ervaring, kennis, vaardigheden en technieken, met als doel de cliënt op eigen kracht, dan wel met instemming van alle betrokkenen (inclusief de cliënt zelf) de eigen gezondheid te laten behouden, te bevorderen en te versterken door gebruik te (laten) maken van zelfgekozen of tenminste door de cliënt vrijwillig geaccepteerde middelen en methoden.

4. Taakgebied

Het taakgebied of liever gezegd de 'handelwijze' van de EGB - om bewust niet te spreken van 'behandeling' - is coachend. Dat wil zeggen dat de taak van de EGB er op is gericht de zelfredzaamheid, eigen verantwoordelijkheid en effectieve gedragspatronen bij de cliënt te ontwikkelen.

Een gezondheidsbegeleidingstraject kan zowel een curatief als preventief doel dienen.

5. Beroepstaak

Tot de beroepstaak van de eclecticisch gezondheidsbegeleider behoren:

- het analyseren van verwijzingen,
- het raadplegen van bestaande documentatie inzake de situatie en persoonlijkheid van de cliënt,
- het voeren van gesprekken met personen in de leef- en werkomgeving van de cliënt, met als doel deze te betrekken een bijdrage te leveren aan de gezondheid van de cliënt,
- het geven van feedback over de problematiek van de cliënt,
- het laten invullen en beoordelen van vragenlijsten teneinde inzicht te krijgen in de situatie en persoonlijkheid van de cliënt,
- het voeren van inzichtgevende en motiverende gesprekken,
- het geven van voorlichting,
- het verschaffen van informatie,
- het motiverende van gedragsverandering,
- de cliënt adviseren en stimuleren gedragsexperimenten uit te voeren,
- het doen van oefeningen samen met de cliënt,
- het als 'huiswerk' opgeven van oefeningen en andere leeractiviteiten,
- het (in toenemende mate) inzetten van e-learning instrumenten om daarmee een gedragspatroon te veranderen.

Dit alles met als doel de cliënt te begeleiden in een bewustwordingsproces, waardoor de cliënt leert zelf 'gezondere' keuzes te maken en meer verantwoording neemt voor zijn of haar eigen gezondheid, waardoor een (blijvende) positieve gedragsverandering kan ontstaan.

6. De competenties van de EGB (zie ook volgende pagina's)

Naast de taakgebieden spreken wij bij gezondheidsbegeleiders over competentiegebieden of kortweg kerncompetenties. De negen competentiegebieden van een gezondheidsbegeleider zijn:

1. Zelfinzicht en zelfontwikkeling;
2. Contractmanagement;
3. Relatiemanagement;
4. Communiceren (mondeling, schriftelijk, non-verbaal);
5. (Specifieke beroepsinhoud) Gezondheidsbegeleiding;
6. Gebruik van modellen, methoden en technieken;
7. (Be)oordelen; reflecteren; evalueren en feedback geven / ontvangen;
8. Methodisch werken, observeren, signaleren en concluderen;
9. Samenwerken.

(Voorlopig) Curriculum voor de opleiding Eclectisch GezondheidsBegeleider

N.B. *Onderstaande indeling is uitsluitend geldend voor de pilot opleiding startende op 7-7-2010. Na deze pilot zal, op basis van ervaring en nieuwe inzichten, het studiebelasting schema worden aangepast.*

#	Module	Lesdagen	Studieuren	Verslag	SBU	ECTS	%
1	Begeleidingskunde	8	182	36	280	10	25%
2	Medische basiskennis, Anatomie, Fysiologie en (Psycho)Pathalogie	4	128	20	180	6	15%
3	Psychosomatiek	2	30	10	56	2	5%
4	Basiskennis Psychologie	2	74	24	114	3	7½%
5	Complementaire Geneeswijzen	2	80	16	112	4	10%
6	Basiskennis voedingfysiologie	1	15+2	3	28	1	2½%
7	Levensbeschouwing, filosofie	1	40	8	56	2	5%
8	Wet & Regelgeving GZ	1	25+16	8	57	2	5%
9	Integrale Gezondheidsbegeleiding	2	20+26+20	zie #10	84	3	7½%
10	Afstudeerscriptie			84		3	7½%
11	Intervisie	8 u			8	↓	↓
12	Praktijk	100		4	104	4	10%
		24 dgn.			1120	40	100%

Specifieke competenties

Eindtermen voor de opleiding Eclectisch GezondheidsBegeleider

1. Zelfinzicht en zelfontwikkeling

Een gezondheidsbegeleider beschikt over een goed ontwikkeld inzicht in zowel het eigen “kennen en kunnen” als in de grenzen en beperkingen daarvan. Om de eigen professionaliteit als eclectisch gezondheidsbegeleider in onze voortdurend veranderende maatschappij te kunnen behouden, verdiepen en verbreden, blijft hij (in ieder geval gedurende zijn actieve loopbaan) bezig met zich verder te ontwikkelen, teneinde de eigen grenzen verantwoord te verbreden en zichzelf inhoudelijk te verdiepen. Op basis van dit zelfinzicht en de gerichtheid op zelfontwikkeling wekt hij vertrouwen, handelt hij zelfverzekerd en professioneel, en bevordert hij de autonomie en authenticiteit van de cliënt door daar zelf een voorbeeldfunctie in te vervullen.

2. Contractmanagement

Zodra een gezondheidsbegeleider een cliënt begint te begeleiden of coachen accepteert hij (ook indien er niets schriftelijk wordt vastgelegd) een overeenkomst van opdracht die algemeen geldend is voor gezondheidsbegeleiders (rechtstreeks afgeleid van de WGBO = Wet Geneeskundige Behandeloovereenkomst). Hij zorgt er voor dat cliënt altijd voldoende en correct is geïnformeerd om uitsluitend met toestemming van cliënt te kunnen handelen (“informed consent”); houdt op professionele wijze een cliëntdossier bij; houdt zich aan de geheimhoudingsplicht; erkent het recht op privacy van de cliënt en beschermt dat.

Daarnaast beschrijft de gezondheidsbegeleider de doelen van de gezondheidsbegeleiding - die door cliënt worden bepaald (!) of in ieder geval onderschreven - en neemt hij de verantwoordelijkheid op zich cliënt (deze doelen naar beste kunnen te helpen bereiken; voor zover dat binnen gegeven omstandigheden, en (wettelijke) beperkingen mogelijk is.

3. Relatiemanagement

Een gezondheidsbegeleider creëert en onderhoudt een effectieve, professionele coachrelatie met de cliënt; met in achtneming van en respect voor het belang dat cliënt heeft of kan hebben om vergelijkbare relaties te onderhouden met anderen. De relatie wordt in ieder geval op respectvolle wijze beëindigt zodra er van de zijde van cliënt geen reden meer is deze voort te zetten.

4. Communiceren (mondeling, schriftelijk, non-verbaal)

Een gezondheidsbegeleider kan schriftelijk, mondeling én non-verbaal communiceren op zowel het niveau van de cliënt en diens naasten, als op het niveau van zorgverleners en behandelaars in het algemeen. Hij draagt zorg voor passende omstandigheden om de gewenste (vormen van) communicatie optimaal te laten plaatsvinden en draagt verantwoordelijkheid voor de door hemzelf ingebrachte content, tot is geverifieerd dat deze correct is ontvangen. De gezondheidsbegeleider is ook verantwoordelijk voor correcte een verslaglegging, rapportage en dossiervorming inzake het gezondheidsbegeleidingstraject.

5. Specifieke beroepsinhoud) Gezondheidsbegeleiding

Een gezondheidsbegeleider is bekend met verschillende visies op gezondheid en ziekte, leven en sterven, zoals deze functioneren binnen de reguliere en niet reguliere gezondheidszorg, de grootste religieuze stromingen in de wereld en de belangrijkste in Nederland vertegenwoordigde culturen. Als vertrekpunt voor zijn gezondheidsbegeleiding neemt hij altijd dat wat door de cliënt zelf (nog of al) als gezond en (goed) functionerend wordt ervaren, om cliënt te helpen juist dát te behouden, te versterken en/of te beschermen, desnoods tot het overlijden van de cliënt en de overdracht van de overledene aan degenen die zorg moeten dragen voor het stoffelijk overschot¹. Hij is bekend met de belangrijkste denk- en handelwijzen binnen zowel de reguliere als de niet reguliere gezondheidszorg, en heeft weet van de mogelijkheden, beperkingen en onmogelijkheden van een groot aantal geneeswijzen. Om rolverwarring en rolconflicten te voorkomen, zal een gezondheidsbegeleider zelf tijdens het geven van gezondheidsbegeleiding de cliënt zelf nooit behandelen, verzorgen of onderzoeken, indien hij daartoe wél bevoegd zou zijn. Een uitzondering hierop is een globaal inventarisatieonderzoek om de begeleidingsbehoefte van cliënt goed in beeld te brengen.

6. Gebruik van modellen, methoden en technieken

Een gezondheidsbegeleider maakt gebruik van meerdere modellen, methoden en technieken om zijn communicatie, inventarisatieonderzoek en begeleidingsmogelijkheden beter te doen aansluiten bij de behoeften van de cliënt en de mensen met wie hij samenwerkt. Hij beseft dat het gebruiken van deze modellen, methoden en technieken niet de essentie van gezondheidsbegeleiding vormen, doch slechts hulpmiddelen om efficiënter, effectiever en empathischer te werken.

7. (Be)oordelen; reflecteren; evalueren en feedback geven / ontvangen

Een gezondheidsbegeleider beschikt over een goed ontwikkeld analyserend vermogen, en is kritisch, ook naar zichzelf toe. Hij weet zowel scherp onderscheid te maken tussen objectieve en subjectieve verschijnselen; als tussen feiten en meningen; het wenselijke en het noodzakelijke; en andere (al dan niet reële) tegengesteldheden. Hij kan goed met feedback en kritiek omgaan, en kan ook op een positieve wijze feedback geven, waarbij hij iedereen in zijn waarde laat.

8. Methodisch werken, observeren signaleren en concluderen

Een gezondheidsbegeleider werkt systematisch volgens een vooropgezet plan, dat gedurende het begeleidingstraject waar nodig aan ontwikkelingen en behoeften wordt bijgesteld. Daartoe observeert en interpreteert hij zowel het gedrag en de reacties van zijn cliënt als die van hemzelf én die van anderen waarmee cliënt in het begeleidingstraject te maken krijgt.

9. Samenwerken

Een gezondheidsbegeleider werkt waar en wanneer nodig, collegiaal en/of als intermediair tussen zorgaanbieders en –verleners en cliënt, samen met anderen; mits dit de toestemming heeft van cliënt én in het belang is van het doen slagen van de gezondheidsbegeleiding.

¹ Reden: wanneer de cliënt er bijvoorbeeld van overtuigt is dat bij overlijden alleen het lichaam “dood” is, maar zijn “ziel” of “geest” voortbestaat, eindigt de begeleiding van cliënt pas op het moment dat de ziel of de geest voldoende tijd heeft gehad het lichaam te verlaten.

Minimale (HBO) competenties

voor het deelnemen aan de opleiding Eclectisch GezondheidsBegeleider

1. Brede professionalisering

Hiermee wordt de mate van professionalisering bedoeld die voor de student nodig is om binnen een arbeidsorganisatie of als vrije beroepsbeoefenaar goed te kunnen en te blijven functioneren en voor het zelfstandig uitvoeren van taken nu en in de toekomst. Een brede professionalisering is ook nodig voor het bouwen aan en verder ontwikkelen van de eigen beroepsuitoefening, de beroepsattitude en het beroep zelf.

2. Multidisciplinaire integratie

De student dient integratief te kunnen denken en integratief te kunnen werken vanuit het perspectief van het beroepsmatig handelen inzake kennis, inzichten, methodieken en vaardigheden vanuit verschillende vakinhoudelijke disciplines.

3. Toepassing van wetenschappelijke inzichten

Wetenschappelijk onderzoek dient vertaald te kunnen worden in een praktisch handelen van de student. Bij het oplossen van probleemstellingen, waarmee de werkende geconfronteerd wordt, dient hij in staat te zijn relevante wetenschappelijke inzichten, theorieën, concepten en onderzoeksresultaten te kunnen toepassen.

4. Transfer en brede inzetbaarheid

De student dient in staat te zijn kennis, inzichten en vaardigheden in meerdere uiteenlopende beroeps-situaties zoals we die eerder hebben aangegeven te kunnen toepassen.

5. Creativiteit en complexiteit in handelen

Dit houdt in dat de student in staat is om vraagstukken die zich in de beroepspraktijk voordoen, waarvan het probleem op voorhand niet duidelijk is omschreven en waarop standaardprocedures niet van toepassing zijn, met professionele kwaliteit tot oplossing te brengen.

6. Probleemgericht werken

Op basis van relevante kennis en theoretische en praktische inzichten, dient de student complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk zelfstandig te kunnen definiëren en analyseren. In dit licht dient hij zinvolle (nieuwe) oplossingsstrategieën te ontwikkelen en toe te passen. Hij dient de effectiviteit van deze strategieën te kunnen beoordelen en te evalueren.

7. Methodisch en reflectief denken en handelen

Hiermee wordt bedoeld dat de student realistische doelen kan stellen, werkzaamheden kan plannen en planmatig kan afwerken. Tevens kan hij, op basis van het verzamelen en analyseren van relevante informatie, reflecteren op zijn beroepsmatig handelen.

8. Sociaal - communicatieve bekwaamheid

De student dient te kunnen communiceren en te kunnen samenwerken met anderen in de sociale context van zijn beroepsmatig handelen en te kunnen voldoen aan de eisen die het participeren in een arbeidsorganisatie stelt.

9. Basiskwalificering voor managementfuncties

Hier gaat het erom dat de student leidinggevende en managementtaken kan uitvoeren. In staat is om duidelijke instructies te geven en plannings op te stellen. Deze kan controleren en daar waar nodig kan anticiperen op onvoorziene omstandigheden. Vanuit een managementfunctie effectief en efficiënt overleg kan voeren met betrokkenen en een werkverdeling kan aansturen en delegeren.

10. Besef van maatschappelijk verantwoordelijkheid

De student heeft het besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid en is in staat tot het ontwikkelen van begrip en betrokkenheid bij ethische, normatieve en maatschappelijke vragen in de beroepspraktijk.